

Handelingsprotocol	Protocol suïcide preventie: Stappenplan voor begeleiding van suïcidale jongeren.			
Steekwoorden	Suïcide – student – begeleiding - stappenplan			
Doelgroep	ROC-breed medewerkers			
Eigenaar + beheer document	Student Services			
Mede eigenaar document	Coördinator Arbo en Veiligheid			
Instemming DT		Datum		
Instemming / advies OR		Datum		
Instemming / advies SR	n.v.t.	Datum		
Herzieningsfrequentie	2-jaarlijks	Herzieningsdatum		
Plaatsing	Sharepoint medewerkers: STS + url bij integrale veiligheid	Aantal pagina's	4	
Wijziging	Aanpassing protocol nav naamswijziging SCO-STS en landelijk advies Trimbos Instituut			
Versiebeheer	Versie 3: 04-2021, actueel Versie 2: 06-2018, vervalt.			

1 INLEIDING

Dit protocol richt zich op het gedrag dat verband houdt met de intentie om dood te gaan. Hieronder wordt verstaan gedachten aan suïcide, fantasieën over suïcide, plannen maken om een suïcidepoging te doen en het doen van een suïcidepoging. Hierbij gaat het ook om zelfbeschadigend en/of risicovol gedrag waarbij iemand de kans loopt te overlijden, of het risico van overlijden niet uit de weg gaat. Het kan gaan om een uitgesproken wens om te sterven, een gevoel of overtuiging het leven niet langer aan te kunnen of niet meer te willen leven, een behoefte om te ontsnappen uit een situatie die de persoon als ondraaglijk ervaart of om het denken te doen stoppen. Soms is suïcidaal gedrag een uiting van de behoefte om anderen iets duidelijk te maken. Suïcidaal gedrag kan ook impulsief en zonder veel voorafgaand overwegen optreden. Elke vorm van suïcidaal gedrag is geassocieerd met een verhoogd risico op suïcide.

Het is belangrijk dat we als school nadenken over hoe je het beste handelt in geval van suïciderisico bij een student en hoe je gerichte hulp op gang moet brengen. In het protocol zijn praktische beslissingen al op een rijtje gezet. Hierdoor ontstaat er meer ruimte voor de emotionele aspecten op het moment dat een crisis zich voordoet.

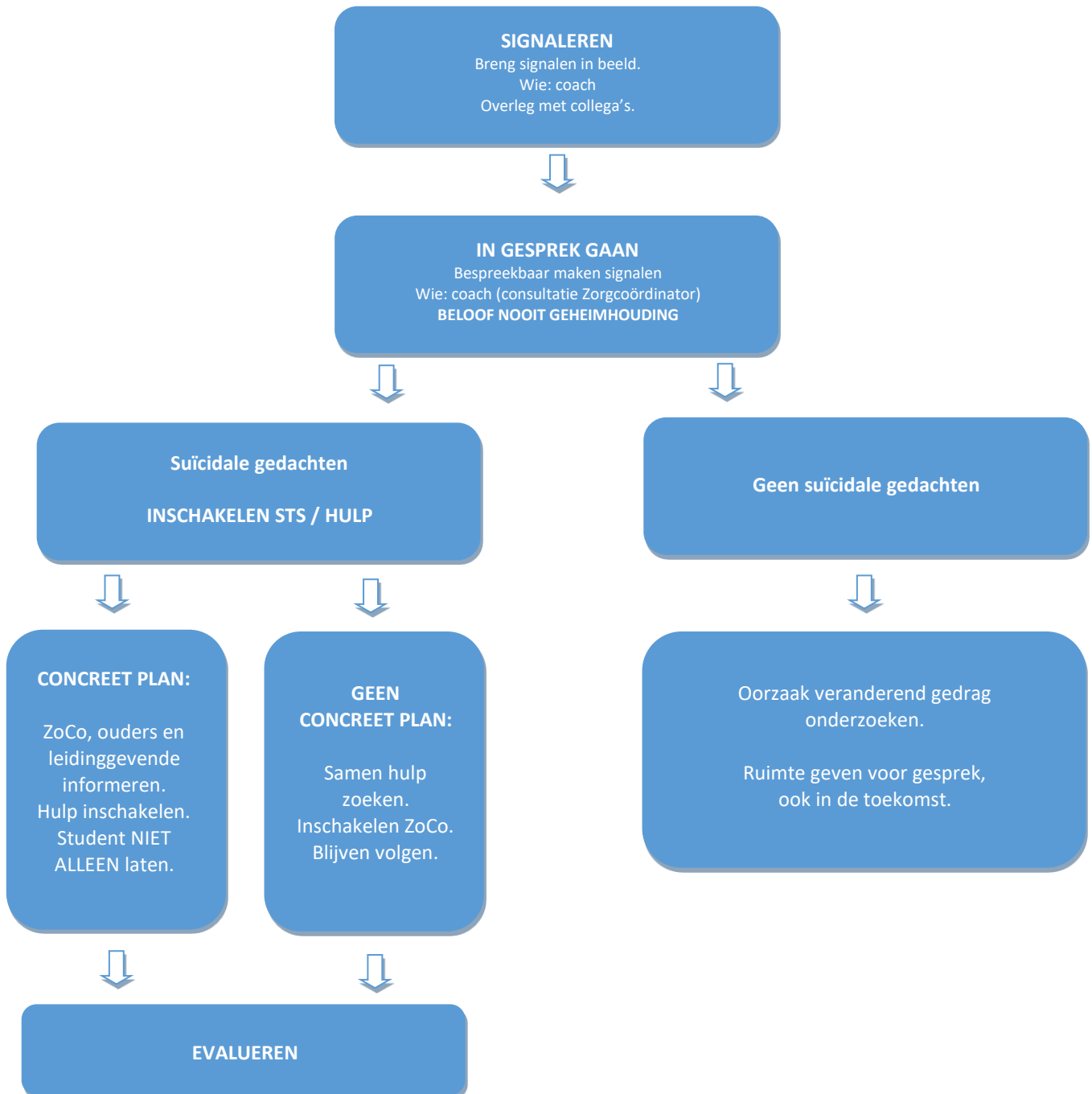
Het doel van het stappenplan is, naast vroeg-detectie, het voorkomen van suïcidaal gedrag en ernstige schade bij een suïcidale student, een (nieuwe) suïcidepoging bij een student, emotionele crisis bij medestudenten en leerkrachten en uitbreiding van het suïcidaal gedrag. Het is bekend dat suïcidale voorbeelden in de omgeving van jongeren het risico bij kwetsbare jongeren doet toenemen.

Eén op de 10 jongeren, tussen de 12 en 25 jaar, heeft suïcidale gedachten. Op school zullen dus zeker meerdere studenten rondlopen die aan suïcide denken. In het stappenplan hieronder lees je hoe jij als medewerker van het ROC kunt handelen als je in aanraking komt met een student die suïcidale gedachten heeft.

2 INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	INHOUDSOPGAVE	2
3	STROOMSCHEMA PROTOCOL	3
4	STAPPEN PROTOCOL	4
4.1	SIGNALEREN	4
4.2	IN GESPREK GAAN	4
4.3	INSCHAKELEN STS - DE WEG NAAR HULP WIJZEN	5
4.3.1	Concreet plan suïcide	5
4.3.2	Geen concreet plan, alleen suïcidale gedachten	5
4.3.3	Geen suïcidale gedachten	5
5	NA EEN SUÏCIDE POGING	5
6	EVALUEREN	6

3 STROOMSCHEMA PROTOCOL

4 STAPPEN PROTOCOL

4.1 SIGNALEREN

Op welke signalen moeten docenten letten? Dit kunnen directe en indirecte verbale boodschappen zijn, zoals “ik wil niet meer leven”, “ik wou dat ik dood was”, “het leven is de moeite niet waard”, “ik ben toch voor niets goed” of “ik zou willen slapen en nooit meer wakker willen worden”.

Verder zijn er gedragsmatige en non-verbale signalen:

- plotselinge gedragsveranderingen
- veranderingen in online gedrag
- zich isoleren en terugtrekken
- verminderde concentratie
- weggeven van persoonlijke spullen
- verwaarlozen van hygiëne en uiterlijk
- onverantwoorde risico's nemen
- aanwijzingen dat de student veel bezig is met de dood
- automutilatie (bijvoorbeeld zichzelf snijden)

Iedere student zal op een bepaald moment wel één of meerdere van deze signalen vertonen. Dit hoeft niet op het ergste te wijzen. Het risico op suïcidaal gedrag is echter wel groter wanneer er zich meerdere signalen tegelijkertijd voor een langere periode manifesteren.

Let op: niet iedereen die denkt aan suïcide praat hier makkelijk over. Soms kunnen studenten hun wanhoop en suïcide plannen heel goed verbergen.

Overleg met collega's over de signalen. Doe een signaal niet af als een schreeuw om aandacht. Wees zorgvuldig in wat je noteert in het dossier van de student.

4.2 IN GESPREK GAAN

Vraag openlijk aan de student hoe het gaat en benoem de signalen die jij ziet.

Het bespreekbaar maken van suïcidale gedachten heeft verschillende functies. Ten eerste biedt het de mogelijkheid om het risico op suïcide in te schatten. Op de tweede plaats kan het helpen om het isolement van de suïcidale jongere te doorbreken. Vaak kan de student er met niemand anders over praten en ervaart deze opluchting en begrip. Het bespreekbaar maken van mogelijke zelfdodingsgedachten en –gedrag boezemt veel mensen angst in en voelt veelal onwennig.

Een aantal concrete vragen kunnen houvast bieden om inzicht te krijgen hoe acuut de dreiging is:

- Je zegt dat je alles zat bent. Betekent dit ook dat je het leven zat bent en soms aan suïcide denkt?
- Loop je al lang met deze gedachten aan suïcide rond?
- Ben je vaak bezig met gedachten aan de dood?
- Bevraag ook of de student een concreet plan heeft uitgewerkt en het is belangrijk aandacht te hebben voor eerder suïcidaal gedrag.

Wel doen: Wees nieuwsgierig en 'onwetend', blijf open en onbevooroordeeld. Praten over suïcide geeft geen suggestie tot suïcide, integendeel praten helpt. Overleg met collega's over hoe de signalen te duiden.

Consulteer de zorgcoördinator (STS) voor advies.

Niet doen: Ga geen strijd aan over het plegen van suïcide. Het probleem niet bagatelliseren. Niet uitgaan van aannames, maar alles goed checken.

Ga niet te ver in je betrokkenheid maar schakel tijdig hulp in van Zorgcoördinator (STS) en teamleider. Beloof zorgvuldigheid, maar **beloof nooit geheimhouding**. Bepaal in overleg met de student wat je noteert in het dossier.

4.3 INSCHAKELEN STS - DE WEG NAAR HULP WIJZEN

4.3.1 Concreet plan suïcide

Als je merkt dat de student een concreet suïcide plan heeft, weeg dan af of jullie coöperatief in gesprek kunnen met elkaar.

De student wil in gesprek:

1. Bespreek met de jongere dat jullie samen hulp gaan zoeken.
2. Breng de zorgcoördinator (STS) en de leidinggevende op de hoogte. STS gaat zorgvuldig met de informatie om.
3. Zorg dat de jongere niet alleen is, blijf er zelf bij en laat iemand anders hulp bellen.
4. De zorgcoördinator belt als het kan samen met de student naar ouders/huisarts /behandelaar /crisisdienst.
Overleg met hen welke stappen er NU verder genomen moeten worden.
5. Draag de jongere over aan de ouders of de hulpverlenende instantie.

De student wil niet in gesprek:

1. Uit je zorgen en benoem dat het verstandig is hulp in te schakelen.
2. Vertel over de stappen die je gaat nemen.
3. Laat de student niet alleen. Blijf er zelf bij of vraag iemand anders om bij de student te blijven.
4. Ga in overleg met de zorgcoördinator (STS) en de leidinggevende.
5. Laat de student pas vertrekken nadat je (samen met de zorgcoördinator) hulp hebt ingeschakeld van b.v. ouders of andere volwassenen en/of huisarts en/of crisisdienst en je zeker weet dat de student veilig is.

4.3.2 Geen concreet plan, alleen suïcidale gedachten

Heeft de student wel gedachten aan suïcide , maar geen concrete plannen?

1. Laat de student vertellen over de reden waarom hij dood wil.
2. Zoek samen naar hulp. Neem contact op met de zorgcoördinator (STS) en bespreek de mogelijkheden binnen en buiten de opleiding (SMW, ouders, huisarts, crisisdienst).
3. Help de student met hulp te vragen bij bijv. huisarts. Kijk ook op de website CheckIt! of de website www.113.nl (zelfmoordpreventie) voor meer informatie.
4. Houd in overleg met de zorgcoördinator (STS) de vinger aan de pols in de periode na dit gesprek.
5. Vergroot steunnetwerk van student.
6. Ga in overleg met collega's en leidinggevende.

4.3.3 Geen suïcidale gedachten

Denkt de student niet aan suïcide en heb je ook geen aanwijzing voor suïcidale gedachten?

1. Onderzoek wat de reden is voor veranderend gedrag.
2. Geef aan dat als de suïcidale gedachten er later wel zijn, de student altijd met je kan praten.

5 NA EEN SUÏCIDE POGING

Wanneer een student na een suïcidepoging terugkeert in het onderwijs, dient er vooraf een gesprek plaats te vinden, met de student, ouders, de coach en de zorgcoördinator (STS). Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt over hoe verder te gaan; wat en hoe wordt er met de klasgenoten en docenten gecommuniceerd, wat komt er in het dossier te staan, welke hulp is ingeschakeld, in hoeverre is de student in staat het onderwijs te hervatten, welke acties komen er wanneer de student een terugval heeft.

Neem de regie door openheid te bevorderen, geef richting aan de gesprekken:

- Benoem de suïcide (poging), maar speculeer niet over de oorzaak.
- Noem niet de methode.
- Doe een suïcide (poging) niet af als een schreeuw om aandacht.
- Nuanceer het beeld van de student.
- Beperk imitatiegevaar.
- Zorg voor de groep en individuele studenten. Benoem waar ze hulp kunnen vinden.

6 EVALUEREN

Evalueer ook met collega's/leidinggevende, STS. Wat ging goed in het gesprek? Functioneren de lijnen en doorverwijzing binnen en buiten de school? Suggesties voor verbetering van suicide preventie protocol? Informeer op een later tijdstip nogmaals naar het welzijn van de student. Hoe gaat het nu?